

ΕΚΛΕΚΤΑ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΑ

ΕΤΟΣ Η

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΑ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΑ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΑΡΙΘΜΟΣ 599

ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ ΛΕΠΤΑ 20

✱

Έν Αθήναις, 29 Δεκεμβρίου 1891

✱

ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ ΛΕΠΤΑ 20

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ	
ΠΡΟΠΑΗΡΩΤΕΑ	
Έν Αθήναις	φρ. 8 —
Ταῖς ἐπαρχίαις.	8.50
Έν τῷ ἐξωτερικῷ	φρ. χρ. 15.—
Έν Ρωσσίᾳ.	ρούβλ. 6.—

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ
Μήτσου Χατζοπούλου: Η ΝΕΡΑΪΔΑ ΤΟΥ ΑΜΒΡΑΚΙΚΟΥ, διήγημα.— Άλεξάνδρου Δουμά: Ο ΛΗΣΤΗΣ, δραματικώτατον μυθιστόρημα μετὰ εἰκόνων.— Τσέγκ-Κι-Τόγκ: Η ΖΩΗ ΕΙΝΕ ΟΝΕΙΡΟΝ, διήγημα κινεζικόν.— Έρρίκου Σεβίλ: Η ΣΤΟΛΗ ΤΗΣ ΝΕΚΡΑΣ, διήγημα.

ΓΡΑΦΕΙΟΝ
ΟΔΟΣ ΠΡΟΑΣΤΕΙΟΥ, ΑΡΙΘΜΟΣ 10
Αἱ συνδρομαὶ ἀποστέλλονται διὰ γραμματοσήμων καὶ χαρτονομισμάτων παντός ἔθνους, διὰ τοκομεριδίων ἑλληνικῶν δανείων καὶ τραπεζῶν, συναλλαγμάτων, κτλ

ΜΗΤΣΟΥ ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΥ

Η ΝΕΡΑΪΔΑ ΤΟΥ ΑΜΒΡΑΚΙΚΟΥ

ΔΙΗΓΗΜΑ

Τὸ ἀτμόπλοιον σταθεμεύει μακρὸν, ἡ δὲ ἀποβίβασις εἶνε ὅ,τι ἀνυπόφορον, ὅ,τι τρομερόν. Ἡ Τουρλίδα, καὶ κατὰ τὸ ἑλληνικώτερον ἡ Τουρλίς, μία στενὴ λωρὶς ξηρὰς ἐν μέσῳ τῆς λιμνοθαλάσσης τοῦ Μεσολογγίου, ἓνα νησίδιον κ' αὐτὸ μεταξὺ τῶν πολλῶν ἄλλων, ἅτινα στίζουσι τὴν μεγάλην σαπφείρινον ἑκτασιν τῆς λιμνοθαλάσσης κατὰ διαστήματα συνδέεται μετὰ τῆς μικρᾶς πόλεως τοῦ Μεσολογγίου, δι' ἀμαξίτης ὁδοῦ, κατὰσκευασθείσης ἐντὸς τῶν ἀβαθῶν ὑδάτων τοῦ πελάγους. Ὁ περίπατος αὐτὸς ἡμισείας ὥρας εἶνε κατὰ ἑκτακτὸν διὰ τὴν Ἑλλάδα, εἶνε μία ἀπόλαυσις καὶ ὡς ἰδανική. Δὲν ἐπιχειρῶ νὰ σοῦ τὴν περιγράφω διότι ὅσοι διήλθον ἀπ' ἐκεῖ, κ' ἔγραψαν μίαν γραμμὴν περὶ Μεσολογγίου ἐν γένει, δὲν παρέλειψαν νὰ ἐξυμνήσουν τὴν μικρογραφικὴν αὐτὴν εἰκόνα τῆς Βενετίας, ὥστε τὴν ἀπόλαυσιν, ἣν ἡσθάνθη ἐκ τῆς θέας τῆς, σοῦ τὴν ἀφίνω νὰ τὴν ἀπολαύσῃς κ' ἐσύ, ὅταν σοῦ δοθῇ ἡ κατὰλληλος εὐκαιρία. Ἀλλ' ὅλη ἡ μαγεία τοῦ πανοράματος αὐτοῦ καταπίπτει, ὅταν εἰσέλθῃς εἰς τὴν πρῶτην σκολιὰν ἀτραπὸν τῆς πόλεως. Ἡ πόλις ἐν γένει εἶνε ἀθλία ὑπὸ πολλὰς, πολλὰς ἐπόψεις, αἵτινες ἀντιμετωπίζουσιν εὐθὺς ἓνα ξένον.

Τὸ ξενοδοχεῖον ἦτο ἀνυπόφορον. Ἡ μαγείρισά μας ἡ θειὰ Κουτρώτσω, ἥτις ἂν ἐνθυμῆσαι ἐπειράζετο φοβερά εἰς τὰ νεύρα τῆς ἀπὸ πᾶν ὅ,τι καλὸν — χαίρεινέ μου τὴν, τὴν εὐγενεῖάν τῆς, καθὼς καὶ τὸν προσφιλῆ μου Ντόκ, τὸν ὁποῖον πρὸς χάριν τῆς Ἑλένης τὸν ἐστερήθη τὸν ἀτυχῆ, τὸσον ἀσπλάχνως — λοιπὸν λέγω, ἡ θειὰ Κουτρώτσω διατηρεῖ καθαρώτερα τὰ σφουγγαροπάνια τῆς, ἀπὸ τὰς σινδόνας τοῦ ξενοδοχείου τῆς πόλεως. Τὸ μόνον ἀξιοπεριέργον ἐν τῇ πόλει εἶνε τὰ Ἡρώα. Σοῦ τὰ συνιστῶ νὰ τὰ ἐπισκεφθῇς, ὅταν περάσῃς ἀπ' ἐκεῖ διὰ νὰ ἔλθῃς ἐδῶ πέρα διότι θὰ ἔλθῃς, ἔχω προαίσθησιν ζωηρὰν περὶ τούτου...

Αὐτὸ μοῦ ἔλειπε τότε, Μαράκη μου, αὐτὸ μοῦ ἔλειπε... ἔ! παιδί! φέρε ἓνα ποτήρι νερό, σὲ παρακαλῶ...

Τὰ Ἡρώα εἶνε ἓνας κῆπος, περικελισμένος πρὸς τὸ μέρος τῆς πόλεως διὰ τοίχου μετὰ σιδηρῶν κινκλίδων, καὶ πρὸς τὸ μέρος τῆς ἐξοχῆς δι' αὐτοῦ τοῦ τοίχους τοῦ νέου φρουρίου,

ὅπερ ἀνήγειρεν ὁ Ὁθων μετὰ τὴν ἐπανάστασιν, κῆπος πλήρης δένδρων ἐγκαταλειμμένων, ἄνευ τινὸς φιλοκαλίας, ἄνευ τινὸς φιλοπονίας. Ἐκεῖ ἵσταται εἰς τὸ βάθος ὁ ἀνδριὰς τοῦ Βύρωνος, ἐνῷ ἀριστερᾷ τοῦ ἀναπαύεται ὁ Μάγκος Βουτσαρης, καὶ δεξιᾷ τοῦ κοιμῶνται οἱ ὑπερασπισταὶ τῆς πόλεως, οἱ κατὰ τὰς ἐνδόξους αὐτῆς πολιτορκίας πεσόντες. Παραπέρα δὲ δίκην χωρικοῦ νεκροταφείου εἶνε ἐμπεπηγμένοι πάσσαλοι τινες εἰς τετράγωνον σχῆμα δεικνύοντες δι' ἀδιαγνώστων ἐπιγραφῶν εἰς τὸν ξένον τοὺς τάφους τοῦ Δεληγιώργη, τοῦ Βάλβη, οὐτινος ἄλλου θέλετε, ἐξ ὧν ἐσεμνύθη ποτὲ ἡ Ἑλλάς διὰ τὴν γέννησιν των.

Ἐγυμνάζομεν ἄθλια, καὶ τὸ ἀπομεσήμερον ἀπῆλθον ἐφ' ἀμαξίης εἰς Ἀγρίνιον διότι ὁ σιδηρόδρομος ἐν εἰς παραδοθῇ ἀκόμη κατὰ τὴν ἐκείθεν διάβασίν μας. Ἡ ὁδὸς μέχρις Ἀγρινίου εἶνε πλουσιωτάτη εἰς ποικιλίαν ἀπόψεων. Ὅ,τι μοῦ ἔκαμιν ἐντόπως ἦτο ἡ Κλεισούρα μόνον. Φαντάσου μίαν σχισμὴν τεραστίαν, μίαν στενὴν χαράδραν ὑψηλοτάτου ὄρους περικελισμένην ἐκατέρωθεν ὑπὸ δύο παρμεγέθων ἀπορρώγων βράχων, μεστῶν ἑσυχῶν καὶ ἐξοχῶν, καὶ ἐστεγασμένην ἄνωθεν ὑπὸ μόνου τοῦ κυανοῦ τοῦ οὐρανοῦ. Ἡ ὁδὸς διέρχεται εἰς τοὺς πόδας τῆς σχισμῆς, ἄνωθεν ἔχουσα ὑψηλοὺς βράχους, καὶ κάτω βαθὺν καταρράκτην. Ἀλλὰ οὔτε καὶ τοῦτο δὲν τὸ στοχάζεσαι, δὲν δυνάσαι νὰ τὸ ἐννοήσῃς τί εἶνε, ἂν δὲν ἀφήσῃς τὸ γραφεῖόν σου καὶ τὴν τεμπελιά σου μίαν ἡμέραν καὶ νὰ ἔλθῃς νὰ μᾶς ἴδῃς. Τὸ Ἀγρίνιον ἢ Βραχῶρι, ὅπως θέλῃς, εἶνε ρωμαντικὸν χωρίον μὲ τὰς παλαιὰς οἰκίας τοῦ κακορμμένου ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐντὸς πυκνῶν δένδρων, καὶ περιστοιχιζομένων ὑπὸ τῶν πρασίνων καπνοφυτειῶν του.

Ἀλλ' ὅ,τι μ' ἐμάγευσεν, εἶνε ἡ ὁδὸς Καρθασαρά. Ἐκεῖ ἡ φύσις εἶνε ἐν τῇ μεγαλοπρεπεῖ ἰδίᾳ αὐτῆς βλαστήσει, ἐν τῇ θαυμαστῇ ἐρημίᾳ τῆς. Τί πεδιάδες, τί ποταμοί, τί βουνά, τί λίμναι, τί μαγεῖται!... Ἐφύγαμεν νύχτα, νύχτα ἀπὸ τοῦ Βραχῶρι, ἀφήσαντες αὐτὸ νὰ κοιμᾶται βαθέως διότι ἐκεῖ ὁ κόσμος, καθὼς μοῦ εἶπαν κοιμᾶται αἰωνίως φαίνεται ὅτι ἡ κοιλὰς τοῦ Ἀγρινίου, εἶνε ἡ κοιλὰς τοῦ ὕπνου, καὶ ἐν γένει τὸ νοσῶδες τοῦ κλίματος καθιστᾷ τὸσον ἐπιδραστὴ τὴν ὑγίειαν

τῶν ἀτυχῶν κατοίκων του, ὥστε δυσκόλως εἴμπορεῖς νὰ ἴδῃς ἐκεῖ ἄνθρωπον μὲ αἷμα, καὶ νοῦν διαυγῆ· ἡ ὠχρότης τῆς δ-
ψεως καὶ ἡ χιτῶνσις τῶν ὀφθαλμῶν ἀμφοτέρων τῶν φύλων
εἶνε καταπληκτικὰ· ὠχρότης νεκρική, φοβερά, καὶ οὐχὶ λε-
πτὴ τις εὐαίσθησία τοῦ αἵματος, ὡς συμβαίνει εἰς τοὺς ἰδι-
κούς μας ρωμαντικούς.

Διήλθομεν τὴν σιδηρὰν γέφυραν τοῦ Ἀχελῷου ὑπὸ τὰς
πρώτας λάμψεις τῆς αὐγῆς. Πολὺ μοναδικὸν πρᾶγμα! Ἡ
ὁδὸς ἐκεῖθεν παρκαλουθεῖ ἐπὶ πολὺ τὴν ὄχθην τοῦ Ἀχελῷου
δεξιᾷ, ἐνῶ ἀριστερᾷ ὑψοῦται ὑψηλὴ λοφοσειρὰ, ἐφ' ἧς ἐκεῖτό
ποτε ἡ ἀρχαία ὄχυρά πόλις τῶν Στρατίων, καθ' ὅσον ἐνθυ-
μοῦμαι, ἀπὸ ἀρχαίαν γεωγραφίαν. Κατόπιν διὰ μακρᾶς κλί-
σεως ἡ ὁδὸς εἰσέρχεται εἰς τὴν εὐμορφον πεδιάδα τῆς Λεπε-
νοῦς, βαίνουσα πέρα πρὸς τὰ βουνὰ τοῦ Ξερομέρου καὶ ἀφί-
νουσα δεξιᾷ τὰ βουνὰ τοῦ Βάλτου.

"Ἡμῖν ἐντελῶς καταμαγευμένη μέσα εἰς τὸν ἐρημικὸν ἐκεῖ-
νον ὁρόμον. Ἐκτυποῦσα σὰν μικρὸ παιδί τὰ χέρια μου. "Αν
σ' εἶχα εἰς τὸ πλευρόν μου τὴν στιγμὴν ἐκείνην, θὰ ἐξεδή-
λουν ὅλον τὸν θαυμασμόν μου, ὅλην τὴν χαρὰν μου διὰ μερι-
κῶν κατραπακιῶν ἐπὶ τοῦ αὐχένος σου, προσφιλέστατε τῶν
ἐξαδέλφων! Ὁ μπαμπᾶς εἶχ' ἀποκοιμηθῇ ἐκ τῶν ταλαν-
τεύσεων τῆς ἀμαξίας. Τί ἐλεεινὴ ἀμαξία! Ὁ ἀμαξηλάτης
ἐκάθητο νωχελῶς ἐπὶ τοῦ ἐδωλίου του καὶ φάλλων γλυκὺ δη-
μοτικὸν ᾄσμα μὲ τὴν τραχεῖαν Ρουμελιωτικὴν φωνήν του, ᾄ-
φινε τοὺς ἵππους του νὰ προχωροῦν βραδῶς ἐντὸς τῆς κονι-
σαλέας ὁδοῦ, ἀφίνων πυκνὰ νέφη καπνοῦ ἐκ τοῦ χονδρῶ σι-
γάρου του.

Ὁ ἥλιος δὲν εἶχεν ἔβγη ἀκόμη· ἦτο ἡ γλυκεῖα στιγμή
τῆς αὐγῆς, καθ' ἣν ὀχρσοῦς δίσκος τοῦ ἡλίου παλαίει πρὸς
τὸ ὕψος ἡμίφως τῆς πρωῒας. Κάτω αἱ κορυφαὶ τῶν βου-
νῶν ἐμειδίων, ἡκτινοβόλουν ὑπὸ τὸ πρῶτον θεῖον φῶς τοῦ
ἡλίου, ἐνῶ πένθιμος, βαθεῖα ἡπλοῦτο ἡ σκιά ἐπὶ τῆς κοιλά-
δος εἰσέτι. Ὁ ποταμὸς ἐλεύκαζε κάτω καὶ μάς ἔστειλε τὴν
ὁροσερὰν πνοήν του μὲ τοὺς πτερυγισμούς τῆς αὔρας. "Α!
ἐκεῖ ἐνοιῶσα κατὰβῆθαι τὸν ἀληθῆ κόσμον, τὴν ἀληθινήν
ζωήν, καλὴ μου ἐξαδέλφε!... Ποτὲ δὲν μὲ ἐδόθη ἡ εὐκαιρία
νὰ ἴδω, νὰ θαυμάσω, ν' ἀπολαύσω τὴν γλυκεῖαν ὥραν τῆς
ἀνατολῆς ἄλλοτε, ὡς ἐκείνην τὴν ἡμέραν. Μία γλυκυτάτη
ἀγαλλίασις ἐγέμιζε τὰ στήθη μου, μία μαγεῖα ἠΰφραινε τοὺς
ὀφθαλμούς μου, θαυμαστὴ γαλήνη ἐκυματίζεν ἐντὸς τοῦ ἡσύ-
χου λογικοῦ μου, ἡδονὴ καὶ ἀπόλαυσις κινήσεως μὲ κατέλαβε
τότε. Ἐκεῖ ἠθέλησα νὰ ζήσω, νὰ ζήσω κ' ἐγὼ ὡς τὸ ἐλα-
χιστον ἐντομον τοῦ χώρου ἐκείνου, ἀφοῦ ὅλα ἔζων, ἐτραγω-
δοῦσαν, εἰργάζοντο, ὁλόγουρά μου. Ἡ χελιδὼν ἔφερε πρὸς
τὴν ἐκτισμένην φωλεάν της, ἐπὶ τινος ὑψηλοῦ κορμοῦ δένδρου,
μικρὰ ἐντομα εἰς τὸ ράμφος της διὰ τὰ μικρὰ της, ἡ ὄρνις
πτωχικῆς ἐκεῖ καλύβης ἀνέσκαπτε τὸ ἔδαφος διὰ τοῦ ράμ-
φους καὶ τῶν ποδῶν της, διασκορποῦσα κόκκους καὶ ρίζας
πρὸ τῶν μικροσκοπικῶν ὀφθαλμῶν τῶν νεοσσῶν της, ἡ μέ-
λισσα ἐβομβοῦσε περιίπταμένη ἐπὶ τῶν ἡνθισμένων κλαδῶν
τῆς ροδοδάφνης, ἡ ἀνεμῶν ἦνοιγε τοὺς κάλυκας της εἰς τὰ
πλάγια τῆς ὁδοῦ, τὸ ἄνθος αὐτὸ τοῦ πάγου, ἐμειδία ἐκεῖ
ὑπὸ τὰ πρῶτα φιλήματα τοῦ ἑαρινοῦ ἡλίου, τὰ δένδρα ἦνοι-
γον νεοθαμμένους τοὺς κλάδους των εἰς τὰ πτηνὰ, πέραν ὃ
καπνοφύτης ἐτόνιζε τὸ ᾄσμα του, κύπτων εἰς τὴν ἐργασίαν
του, ὃ ξυλοκόπος ἔκαμνε ν' ἀντηχῇ τὸ ῥάσος ἐκ τῶν κτυ-
πημάτων τῆς ἀξίνης του, τὸ ποίμνιον ἐξήρχετο εἰς βοσκὴν
ὑπὸ τοὺς ὄξεις σφυριγμούς τοῦ σουπάνη, ὃ ρυαὶ ἐκελάρουν
ἀκούραστα, ἡ φύσις ἐκ τῶν ἐλαχίστων αὐτῆς μορίων ἐκινεῖτο,
εἰργάζετο ὅλη, φίλε μου, μὲ ἓνα ἀπαράμιλλον τόνον ἀρμυ-
νίας, τὸν ὁποῖον οὐδέποτε ἄλλοτε ἤκουσα τόσοι κατακλῆρα,
τόσον ὁλόψυχα. Καὶ ὅσον ὃ ἥλιος ἀνῆρχετο, καὶ ὅσον ἐπλη-
σιάζομεν πρὸς τὰ ὄρη τοῦ Ξερομέρου, τοσοῦτον καταμαγεύ-
μεν. Τὰ ἔβλεπα τὰ ἀθάνατα ἐκεῖνα βουνὰ ἐκ τῆς ἀναικτῆς
ἀμαξίας περιλουσμένα εἰς τὸ πρῶτον φῶς τοῦ ἡλίου, ὁμοιά-
ζοντα μὲ λαξευτοὺς ἀπαρμιλλοὺς βράχους οὐρανοχρόους,

γυμνοὺς, ἐνθα πίπτον τὸ βλέμμα ἐγοητεύετο ἀδιάκοπα ἀπὸ
κλιτύς εἰς κλιτύν, ἀπὸ κορυφῆς εἰς κορυφήν. Τὰ βουνὰ ἐκ
τῆς πλευρᾶς των ταύτης εἶνε ἐντελῶς ἄδενδρα, ἀλλ' ὃ ἥλιος
ὃ μυθικός αὐτὸς Κροῖσος τῆς Ἑλλάδος μας, διαχέει ἐπὶ τῶν
πλευρῶν των θησαυροὺς ἀνεκτιμήτους. Δὲν εἶναι πιθλητικὰ,
ὀγκώδη, τρομερά, ἐπιβάλλοντα τὴν θέαν ἐξ ἀπλῆς ὀψεως.
Τοῦναντίον τὸ βλέμμα τ' ἀπολαμβάνει νομίζει εὐθὺς ἐν μιᾷ
αὐτοτελεῖ ἡρέμῳ εἰκόني, πλήρει βαθείας ἐμπνεύσεως, ἰσχυρᾶς
μεταδοτικότητος ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ θεατοῦ, γραμμῶν καὶ χρω-
μάτων. Δὲν εἶνε ἀγριωπά, ὅπως σοῦ εἶπα, ἀλλὰ θαυμασίας
λεπτῆς διαπλάσεως, ἀρμονικωτάτης πλαστικότητος. Μερικαὶ
κορυφαὶ τοῦ Μπούμστου, καθὼς μοῦ τὰς εἶπεν ὃ ἀμαξηλά-
της μας, σοῦ φαίνονται ὅτι εἶνε χυταὶ ἡπλωμένοι, γαλανό-
λευκοὶ σινδόνες, ἐν εἶδει στρατιωτικῶν σκηνῶν, ἐμπεπηγμέναι
ἐκεῖ εἰς τὸ ὕψος των, καὶ ὅσον παρατηρεῖς ταύτας, νομίζεις ὅτι
εἰς αἰφνιδίον τινα πνοὴν τοῦ ἀνέμου θὰ συμπτυχθοῦν, θὰ
κολποθοῦν ἐκεῖ πρὸ τῶν ὀμμάτων σου. Δὲν παρουσιάζει ὅμως
τὸ αὐτὸ θέαμα καὶ ἡ παρὰ τοὺς πόδας των γῆ, ἐπὶ τῆς
ὁποίας διέτρεχε τὸ ὄχημά μας. Ἐκεῖ πλέον φύσις, καὶ φύσις
ἀρχέγονος, ἐπιβλητικὴ, ἰδεώδης. Πληθὺς χειμάρρων, ἀφθονία
δασῶν, λόφων, συδένδρων, διαμονὴ Θεῶν, σπήλαια Δρυάδων,
λημέρια ἡμιθέων τῶν ἡρωϊκῶν χρόνων τῆς νέας Ἑλλάδος,
ἐκ τῶν κατορθωμάτων τῶν ὁποίων ἐναυλα εἶνε τὰ ὅσα ἀκόμη
τῶν ὁρεσιθίων τῶν μερῶν ἐκείνων...

"Ὅλ' αὐτὰ ἕως ἐδῶ σοῦ τὰ ἀντέγραψα ἀπὸ τὸ ἡμερολό-
γιόν μου, τὸ ὁποῖον ἐπλούτισα τόσοι ἀφθόνας ἐδῶ πέρα, αὐτὸ
τὸ καχεκτικὸν τὸ συνειθισμένον ἀπ' αὐτοῦ, ἀπὸ τὰς χαριτω-
μένας Ἀθήνας, μὲ μονότονον σχεδὸν ἀναγραφὴν γεγονότων,
καὶ σαχλῶν ἐντυπώσεων. Βλέπεις, ἀγαθότατε φίλε, γίνεται
ποιητὴς εἰς τέτοια μέρη καὶ ἡ πεζοτέρα τῶν φίλων σου... "Ας
εἶνε, ἐξακολουθῶ τὴν ἀφήγησίν μου, διὰ νὰ ἀπαλλαχθῶ ἀπὸ
κάτι ὅπου πιέζει τὰ στήθη μου. Μ' ἐννοεῖς, πιστεύω ἐξά-
δελφε;... Εἰζεύρεις τί πάσχω πάντοτε; ὅπως τὰ φυτὰ καὶ τὰ
ζῶα, μὴ ἐξαίρουμένου καὶ τοῦ ἐξαδέλφου μου κ. Παναγιώ-
του, ἔχουν ἀνάγκην εἰσπνοῆς κ' ἐκπνοῆς διὰ νὰ ὑπάρξουν,
καὶ ὅπως ἐκεῖνα ἀφομοιοῦσιν ἀλλήλους μὲ τὴν πνοὴν των
ἐκείνην, οὕτω κ' ἐγὼ νομίζω, ἂν δὲν ἴδω καὶ τὴν ἡμέραν, ἂν
δὲν τὸ ἀφομοιώσω αὐτό, ἂν δὲν τὸ μεταδώσω κατόπιν διὰ
τῶν αἰσθήσεων, γονιμώτερον ἀφ' ὅτι τὸ παρέλαβα, μοῦ ἔρχε-
ται νὰ σκάσω, δι' αὐτὸ ὃ μπαμπᾶς μὲ λέγει, λογοῦ, πάν-
τοτε. "Ἡθελα νὰ σέ εἶχα σιμά μου αὐτὰς τὰς ἡμέρας. "Αχ!
πόσον, ὦ! πόσον θ' ἀνεκουφίζομην. (Δυστυχία μου, δυστυ-
χία μου! ἂν εἶχα τὸ ἀτύχημα, κυρὰ λογοῦ, νὰ ἦμην πλη-
σίον σου.)

Τὸ μεσημέρι ἐγευματίσαμεν ὑπὸ τὴν σκιάν γηραλέας ὀρυς,
ἀνεπαύθημεν ὑπὸ τὰ ἀδιαπέραστα ὑπὸ τῶν ὑλικῶν ἀκτίων
φυλλώματά της, εἰς ἓνα χάσι λεγόμενον Κουβαρά, ἂν ἐνθυ-
μοῦμαι καλὰ, καὶ μετὰ τρίαρον ἀνάπαυσιν, ὁρόμον πάλιν.

Ἐρθασαμεν τέλος βράδυ, βράδυ μὲ τὸ βασιλεῖμα ἡλίου
εἰς τὴν πολίχνην, κατὰκοποι ἐκ τοῦ μακροῦ ὁρόμου, ἀλλ'
ἐνδομύχως λίαν κατηνχαριστημένοι...

Εἰς τὸ μέρος αὐτὸ τῆς ἐπιστολῆς της, ἔτριψα ζωηρῶς τοὺς
νυσταλέους ὀφθαλμούς μου, εἶδα ὅτι ἡ ὥρα ἦτο τρεῖς, ἔπια ἓνα
πετῆρι νερὸ μονορούφι, κ' ἐπειδὴ παρετήρησα ὅτι ἡ φλυα-
ρία τῆς ἐξαδέλφης μου ἦτο ἀτελείωτη, κ' εἶχα νὰ διαβάσω
τόσας σελίδας ἀκόμη, ἔκλεισα τὰ χειρογράφα της, τὰ ἔθεσα
εἰς τὸ θυλάκιόν μου, ἐσηκώθηκα, ἐπλήρωσα τὸν καφέ μου,
κ' ἔφυγα διὰ τὸ γραφεῖον, μόλις στηριζόμενος εἰς τοὺς πόδας
μου ἐκ τῆς ἐπιπόνου ἐκείνης ἀναγνώσεως...

Δ'

"Α! ἀπόψε δὲν θὰ πάω πούπετα. Μία θυσία ἀκόμη πρὸς χάριν σου, ἀγαπητὴ ἐξαδέλφη. Οὐκ ἔχω πῶς εἶμαι καλὰ ἐδῶ. δὲν εἶνε κ' ἀνυπόφορος αὐτὸς ὁ κήπος τοῦ Ὀρφανίδου, μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι μ' αὐτὴν τὴν συναυλίαν ἐξῶ δὲν εἰμπορεῖ νὰ διαβάσῃ κανεὶς λέξι ἀπὸ τὸ γράμμα τῆς κυρᾶ λογοῦς. "Α! ἐκεῖ ἀποκάτω ἀπ' τὰ δένδρα, εἰς ἐκεῖνον ἐκεῖ τὸν φανὸν θὰ ἦμην καλλίτερα, νομίζω. "Ε καλὰ ἐκάθισα τόρα. Βλέπω ἔ; Ναὶ βλέπω, ἀλλὰ τί ἀτελείωτον πέλαγος ἀνοσιγῶν εἶνε κ' αὐτὸ τὸ εὐλογημένο τὸ γράμμα... ἄχ! Νὰ τὰ μας κάποιος μ' εἶδεν ἐδῶ ἀναγινώσκοντα καὶ ἀναστενάζοντα, καὶ θὰ μ' ἐπέρασε δι' ἐρωτεμμένον, γιὰτὶ τὸν ἤκουα νὰ λέγῃ:

— Πολὺ ἐρωτόληπτος θὰ εἶνε αὐτὸς ὁ νέος!...

Μάλιστα, ἐρωτόληπτος, κύριε, μοῦ ἤρθε νὰ τοῦ φωνάξω, ἐρωτόληπτος μὲ τὴν μονομανίαν μιᾶς ἐξαδέλφης του: τὴν γνωρίζετε, κύριε, τὴν ἐξαδέλφην του; "Α εἴσθε εὐτυχής! εὐτυχής! Ναὶ, ἕνας ἐρωτόληπτος εἶνε ἐδῶ, ὁ κ. Παναγιώτου, ποῦ ἔχει τὴν γενναιοψυχίαν νὰ διαβάξῃ ἐπαρχιωτικά γράμματα μιὰ τέτοια βραδυὰ μὲ φεγγάρι θεός, νὰ χάνῃ τὸν μεσημβρινόν ὕπνον του ὡσὰν μάγκας καρφωμένος εἰς ἕνα κάθισμα τοῦ καφενεῖου τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Μάλιστα, ἀληθινὸς ἐρωτόληπτος!...

— Δὲς μου, σὲ παρακαλῶ, ἕνα ποτῆρι μπύρα.

"Ετσι θὰ πάῃ ρουφηξτὸ τὸ γράμμα σου, Μαράκη μου. Λοιπὸν ἐμείνουμεν, ἐμείνουμεν... "Α! ναὶ... ἐδῶ εἶνε.

Τὸ σπῆτί μας, καλέ μου ἐξαδέλφε, τὸ ἐπαρχεῖον δηλαδὴ, εἶνε ἐπάνω εἰς τὸ βουνόν. Ἡ πολίχνη ἀπλοῦται πρὸ τῶν ποδῶν μας ἡμικυκλικῶς ἐπὶ τοῦ λόφου καὶ χωρίζεται εἰς τὸ μέσον ὑπὸ τῆς δημοσίας ὁδοῦ, τῆς πρὸς Ἀγρίνιον βαίνουσης: ἡ ὁδὸς αὕτη εἶνε ἀρκετὰ εὐρεῖα, ἐκεῖ γίνεται ὁ περίπατος ἀπὸ τὰ διποδὰ ζῶα τοῦ τόπου, ἐκεῖ εἶνε καὶ τὸ μοναδικὸν πηγάδι τῆς κώμης, ἐν ᾧ ὑδρεύονται τὸ βράδυ αἱ λυγερὰί μὲ τὰς στάμνας των, μὲ ὕψος καὶ ἀφέλειαν τῶν χρόνων τοῦ Ἰσραήλ. Κάτω ἀπὸ τὸν ξύλινον ἐξώστην μας ἔχομεν πρὸ τῶν ποδῶν τοὺς λευκοὺς οἰκίσκους, τὴν ἀγορὰν καὶ τὴν γαλανήν, τὴν ἀφροστεφανωμένην πάντοτε θάλασσαν, ποῦ πέφτει τὸςον μαγευτικὰ ἐπάνω εἰς τοὺς βράχους τοῦ ἐλαιῶνος πέραν. Κοιμώμεθα τὸ βράδυ ἀργὰ κ' ἐξυπνοῦμεν ἐνωρίς τὸ πρωί. Ὁ ἥλιος μᾶς βλέπει ἀργὰ πάντοτε, ὡς ἐκ τοῦ ὑψηλοῦ λόφου, ὅστις πλακώνει τὴν πολίχνην. Ἡ δικιμονὴ ἐδῶ τόρα τὸ θέρος εἶνε πολὺ εὐχάριστος. Ὁ εὐάριθμος πληθυσμὸς τῆς πόλεως αὐξάνει πολὺ, ὡς ἐκ τῆς συρροῆς τῶν ξένων. Ἐκεῖνος ὁ μεσημβρινὸς μαίεστρος εἶνε κατὰ ἔκτακτον, ὑπερτερεῖ πολὺ τὸν ἐξώστην, ἀπειλούμενοι νὰ παρασυρθῶμεν ὑπὸ τῆς ἰσχυρᾶς πνοῆς τοῦ μαίεστρου. "Αχ! πῶς παίζουν τὰ κύματα ἀπὸ μακριὰ, μακριὰ, κ' ἔρχονται φουσκωμένα εἰς τ' ἀκρογιαλὶ: πῶς ἀστράπτει ὁ ἥλιος ἐπὶ τῶν στεγῶν τῶν οἰκιῶν, καὶ πῶς ἀκτινοβολεῖ ἡ ὄψις τῶν ἀνθρώπων ἐδῶ ἐκ τῆς ὑγείας.

Τὸ βράδυ εἰς τὰς ἐξ, ποῦ κλείει τὸ γραφεῖον, κάμνομεν τὸν περίπατόν μας πρὸς τὸ πηγάδι, ποῦ σοῦ ἀνέφερα ἀνωτέρω, ἕως τὸ ἐξωκλήσιον τοῦ Ἀγίου Κωνσταντίνου, ἢ περιπατοῦμεν εἰς τὴν εἰς Ἄρταν ἄγουσαν ὁδόν, κάτωθεν τῶν κλώνων πυκνῶν ἐλαιῶνων. Δειπνοῦμεν συνήθως εἰς τὰς ὀκτώ, ἐγὼ, καὶ ὁ μπαρμπᾶς πλάϊ, πλάϊ, οἱ δύο μας ὑπηρετοῦμεν ὑπὸ τινος νεαρᾶς ὑπηρετρίδας, ἣν μᾶς παρεχώρησεν ἐδῶ φιλική τις οἰκογένεια, καὶ τὴν ὁποίαν ἔχω ἐρωτευθῇ διὰ τὸ πρὸς ἡμᾶς ἐν γένει ἐνδιαφέρον της.

"Ολοὶ ἐδῶ, ἀνεξαρτήτως τῆς θέσεως τοῦ μπαμπᾶ, μᾶς ἐδέχθησαν καλοὶ, φιλόξενοι, φιλοφρονέσται. Ἀπλοῦς, ἀπλοῦστατος λαός, ἐκ τοῦ ὁποίου τὸ πλεῖστον μέρος φουστανελοφρεῖ, καὶ τὸσον λεβέντικα μάλιστα μερικοὶ εὐσταλεῖς νέοι. Μετὰ τὸ δεῖπνον μᾶς κάμνουν συντροφιά εἰς τὸν ἐξώστην ὁ ἀγαθὸς εἰρηνολόγος, ὁ ἀγαθότερος ταμίας, ὁ ἀρειμάνιος οἰκονομικὸς ἑφορας, μία πεντὰς γραμματέων καὶ ὁ τηλεγραφεὺς μετὰ τῆς συζύγου του κάποτε.

Αἱ νεκνίδες τοῦ τόπου εἶνε ἀπλάϊ, ἀπλοῦσταται, σωσταί, σωστόταται ἐπαρχιωτίσσαι, μὲ τὴν διαφορὰν ὅμως ὅτι ἔχουν ἀγαθὴν καρδίαν, ἀγαθότητα τὴν ὁποίαν οὔτε νὰ φαντασθῇς δύνασαι εἰς τοὺς κύκλους τοὺς ἰδικούς μας. "Εχουν τὴν καρδίαν εἰς τὰ χεῖλη, ἀγαθὴ μου φίλε: ἐκ τούτου ὅμως μὴ ἐκλάβῃς ὅτι τὴν ἔχουν καὶ τὸσον πρόχειρον διὰ τοὺς νέους ἐδῶ. Ἡ συναναστροφή των μοῦ κάμνει πολλὴν εὐχάριστον: ἔπειτα βλέπω ἕνα τρόπον ζωῆς ἀπλοῦστατον εἰς τὴν ὑφὴν καὶ τὰ ἥθη καὶ τὴν οἰκογενειακὴν διαταξίν.

Αἱ οἰκίαι των εἶνε καθαρῶταται: ἀκτινοβολοῦν ὡς τὸ νερὸ εἰς τὸν ἥλιον θὰ σοῦ ἔλεγα, ἂν ἦμην ὀλίγον Σαπφώ, ἢ ὀλίγον Κόριννα. Χθὲς τὸ βράδυ εἶχα μίαν ἄλλην ἀπόλαυσιν. Μὲ ἐδόθη ἡ εὐκαιρία νὰ τὰς ἴδω κωπηλατούσας εἰς τὴν βάρκαν. Ἐκεῖ ἤκουσα καὶ κατὰ τραγοῦδιον, τὰ ὅποια μ' ἐμέθυσαν, μὲ συνεκίνησαν τὸσον, ὥστε ἠπόρησα κ' ἐγὼ ἡ ἴδια πῶς μέσα εἰς τὰς Ἀνθολογίας ποῦ ἐδιαβάζαμεν κρυφὰ εἰς τὸ Ἀρσάκειον, ὁ ἐκδότης των δὲν εἶχε φροντίσῃ νὰ μᾶς σκερπίσῃ ὀλίγον κεκρυμμένον θησαυρὸν ἀπὸ τὸ ἄγνωστον αὐτὸ μεταλλεῖον.

Σοῦ ἔλεγα λοιπὸν ὅτι κάμνομεν λεμβοδρομίας τὴν νύκτα εἰς τὴν θάλασσαν. Εἶνε κατὰ ὥραϊον! Ἡ θάλασσα φωσφορίζει ὅλη καὶ νομίζεις ὅτι ἔχεις ἐμπρὸς εἰς τοὺς ὀφθαλμούς σου ἕνα χυμένον ποταμὸν ἐξ ἀναλυτοῦ ἀργύρου. "Αχ! πῶς ξαναγινομαι παιδί ἐδῶ πέρα εἰς αὐτὴν τὴν ἐρημίαν. Ἀνεξιρέτως ὅλη ἐδῶ μὲ περιβάλλουν μὲ τὴν ἀγαθὴν φιλίαν των καὶ ἐπρεπε νὰ σ' εἶχα ἐδῶ προχθὲς ποῦ ἔπεσα εἰς τὸ κρεβάτι. Δὲν εἶχα τίποτε: ὀλίγην κεφαλαλγίαν καὶ ἐλαφρὸν πυρετόν.

Τὸ δωμάτιόν μου εἶχε πληρωθῇ ἐντελῶς ἀπὸ τὰς καλὰς μου φίλας. Ἐκ τῆς διαχυτικῆς ἐκείνης νεότητος, ἐκ τῶν γελαστῶν ἐκείνων προσώπων, τὰ ὅποια μὲ περιεκύκλουν ὡς ἀδελφαί, μ' ἐδαφίλευον περιποιήσεις τῇ ὄντι μητρικὰς, ἀνέλαθα πολὺ ταχέως. Πόσον ἀνυπόφορος μ' ἐφαίνετο ἡ κεφαλαλγία αὐτοῦ πέρα εἰς τὸ ἀσφυκτικὸν δωματίον τῆς οἰκίας μας ἐν τῇ ὁδῷ Σόλωνος. Καὶ πόσον ἐπόνουν ἐκεῖ μέσα, μάτην ἀναμένουσα μίαν ἀγαπητὴν χεῖρα νὰ μοῦ θωπεύσῃ τὸ μέτωπον, δύο προσφιλεῖ χεῖλη νὰ μοῦ ἐκχύσουν ὀλίγην μητρικὴν καρδίαν, τῆς ὁποίας ἐστερήθην τὸσον πρόωρος εἰς τὸν κόσμον. "Α! τί γλυκὺ πράγμα νὰ ἔχῃ μίαν μητέρα κανεὶς εἰς τὴν ζωὴν. Πόσαι δυστυχισμένοι ὄρφανὰ δὲν ἐξεφώνησαν αὐτὴν τὴν πικρὰν εὐχὴν εἰς τὸν κόσμον ἐν μέσῳ τῆς ὀρφανίας των.

Λοιπὸν τὸ βράδυ πάντα ἔχομεν συντροφίαν, καθὼς σοῦ ἔλεγα παρὲνῳ, τὴν σωρείαν τῶν ὑπαλλήλων τῆς κώμης. "Ολοὶ εἶνε νοστιμώτατοι, ἵνα μὴ σοῦ εἰπῶ κωμικώτατοι.

Πρέπει νὰ ἔχῃ κανεὶς τὸ θάρρος νὰ μὴν ἀποκιμαῖται διὰ νὰ τοὺς ἀκούῃ. "Α! ἐλησμόνησα νὰ σοῦ εἰπῶ κατὰ ἀκρότη. Ἐνας γραμματίσκος ἐδῶ μᾶς ἐσύστησεν ἕνα πολὺ καλὸν νέον, καθὼς φαίνεται, ὅστις ἔρχεται πολὺ συχνὰ τὸ βράδυ σπῆτί μας. Εἶνε πολὺ ὠχρὸς, πάσχει ἀπὸ συχνούς πυρετούς, πατρίδα ἔχει τὴν Λευκάδα, ἂν ἐνθυμοῦμαι καλὰ, καὶ γράφει διηγήματα εἰς ἕνα Ἀθηναϊκὸν περιοδικόν, διὰ τὰ ὅποια παραινέται ὅτι αὐτὸς μόνον τὰ ἀναγινώσκει. "Εχει ἔλθῃ ἐδῶ κατὰ τὴν συμβουλὴν τοῦ ἀδελφοῦ του ἱατροῦ, ὅστις ἐθεώρησε τὰ λουτρά τοῦ τόπου, κ' ἐν γένει τὴν ἐδῶ διαμονὴν κατὰ τὴν ὑγίαν πρὸς θεραπείαν του. Ἰδοὺ λοιπὸν ὅλη ἡ εἰκὼν τῆς συντροφίας μας. "Αν μ' ἐρωτήσῃς τί λέγομεν, τί κάμνομεν, δὲν θὰ τὸ καπορθῶσω νὰ σοῦ δώσω σαφὴ ἀπάντησιν, ἀφοῦ τὸ βράδυ δὲν κάμνω ἄλλο παρὰ νὰ ρεμβάζω μοναχὴ μου εἰς τὸ μπαλκόνι μας. Μὴ παραξενεύεσαι, Γεωργῇ μου, ναί, ἔγινε ὀλίγον σκεπτικὴ ἐδῶ πέρα μ' ὅλην τὴν ἀναλλοίωτον εὐθυμίαν

τῆς ιδιοσυγκρασίας μου. Μὲ ἀρέσει—παράξενον φίλε μου—ἔτσι, πῶς νὰ σοῦ εἰπῶ, νὰ κάθωμαι ἐκεῖ ἀκουμβισμένη εἰς τὰ ξύλα τοῦ ἐξώστου ὁλοκλήρους ὥρας καὶ νὰ σκέπτομαι, νὰ σκέπτομαι χωρὶς νὰ σκέπτομαι τίποτε κατὰ βάθος. Ἐρωτῶ ἐαυτήν, ὅσον εἰμπαρῶ, νὰ μοῦ εὐκρινήσῃ αὐτὴν τὴν ὀχληρότητα καὶ δὲν τὸ κατορθώνω. Θεέ μου, τί νὰ ἔχω!... διότι κἄτι ἔχω, ἔχω κἄτι, πιστεύσέ με. Ὅλοι ἐδῶ οἱ ὑπάλληλοι διὰ νὰ περνᾷ ἡ ὥρα ἀπεφάσισαν—μὲ τὴν συμβουλὴν τοῦ διηγηματογράφου, μὲ φαίνεται—νὰ διηγούνται περιστατικά καὶ ἀνέκδοτα τοῦ βίου των. Σὲ βεβαιῶ τὸ τοιοῦτο εἶναι τι τρομερὸν δι' ἐμέ, καὶ εὐχάριστον δι' ὅλους τοὺς ἄλλους καὶ περισσότερον διὰ τὸν διηγηματογράφον μὰς, ὅστις εἶχε τὸ θάρρος μάλιστα—ἄλλως τε λίαν εὐγενῶς—νὰ μοῦ ζητήσῃ προχθὲς μερικὰς λεπτομερείας περὶ τῆς μακρᾶς ζωῆς μου ἐν τῷ Ἀρσακείῳ. Ὁ μπαμπᾶς ἔχει τὴν πρώτην θέσιν εἰς τ' ἀνέκδοτα, ἰδίως τὰ τῆς πολιτικῆς. Τὸν ξέρεις τὸν μπαμπᾶ, ἀφοῦ γνωρίζεις τὴν κόρην του, λίμα ποῦ τὴν ἔχει. Ἀλλὰ καὶ ὁ ταμίας—ἐνα καχεκτικὸν γερόντιον μὲ μακρὸν ἐπενδύτην τὸρα μέσα στὸ καλοκαίρι—δεικνύει ἀξιολόγους διαθέσεις μὲ τὴν ἐξιστόρησιν περιπετειῶν. Μὰς διηγείτο προχθὲς τὸν βίον του. Εἶχεν ἀρχίσῃ κατ' ἀρχάς, ἐνα προοίμιον κατασκευτικώτατον ὅλων τῶν προοιμίων τῶν βιβλίων πρὸς ὕπνον. Τέλος ἐδέησε νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν ὑπόθεσιν. Ἦρχισεν ἐκ τῆς παιδικῆς ἡλικίας του, καθ' ὃν χρόνον ἐκλεπτε τὰ ὀπωρικά τῶν γειτονικῶν κήπων, εἰς τὸ χωρίον του, καὶ ἐκυνηγούσε τὰ περιεπτάμενα εἰς τὴν πατρικὴν στέγην σερσέγκια. Τὸ συγκινητικὸν μέρος τῆς ἀφηγήσεώς του, ἦτο ἰδίως εἰς τὴν περιστασιν καθ' ἣν ἀπώλεσε τὸν πατέρα του, καὶ ἔμεινεν αὐτὸς δώδεκα ἐτῶν παιδί, ἡ κεφαλὴ τῆς οἰκογενείας.

— Μάλιστα, κύριοι!... τὸ περιστατικὸν αὐτὸ τῆς ζωῆς μου εἶνε πολὺ, πολὺ συγκινητικόν, προσέθεσε τὸ γερόντιον, μὲ τόνον φωνῆς ζηλευτὸν δι' ἐνα ἔμπαρτον, συνιστῶντα τὸ ἐμπόρευσμα τοῦ πρὸς τὸν ἀγοραστήν του.

— Λέγεται, λέγεται, τὸν διέκοψαν τότε ὅλοι, εἰς τὸ ἄκρον περιεργοί.

Τὸ γερόντιον ἀπεταμίευσεν ἐπιμελῶς τότε τὴν ταμβάκο-θήκην του εἰς τὸ εὐρὺ θυλάκιον τοῦ ἐπενδύτου του, ἐπταρ-νίσθη ἰσχυρῶς δύο, τρεῖς φορές, καὶ ἤρχισεν οὕτω ἀπάνω-κάτω:

— Μάλιστα, κύριοι!... ἐνα συγκινητικὸν περιστατικὸν τῆς ζωῆς μου. Καθὼς ξέρετε—ἀμφιβάλλω ἂν ἤξευρε κανεὶς—τὸ ἐπάγγελμά μου ἤρχισα ἀπὸ μικρὸς γραμματίσκος δημαρχείου. Ὁ πατέρας μου—εὐλογημένα τὰ κόκκαλά του—πεθνήσκει μιά μέρα ἔξοφνα καὶ μὰς ἀφίνει εἰς τοὺς πέντε δρόμους... συγκινητικόν, κύριοι, συγκινητικόν. Ὡς τὸ σπῆτι φτώχεια μεγάλη καὶ ὀλίγο ψωμί: δύο μωρὰ στὴν ἀγκαλιὰ τῆς μάνας, τρεῖς κοπέλλες πανδρεῖα στα παραθύρια, κύριοι, πανσανίας ἐλόγου μου: ἡ ἐναντία πολιτικὴ βλέπετε. Ἐξᾶφνα ἐνα πρωὶ μὰς ἐρχεται ἐνα γράμμα ἀπὸ ἐνα θεῖόν μου, ἀπὸ δευτέρη μάνα τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ θείου, τοῦ κονιάδου, τοῦ μακαριτοῦ τοῦ πατέρα μου—τρέχα γύρευε καὶ Νικολὸ καρτέρει, ἐψιθύρισε κἄποιος—καὶ μ' ἐζητοῦσεν εἰς τὰς Ἀθήνας. Ἡ ἀνάγκη, κύριοι, ἡ ἀνάγκη! ἡ μεγάλη αὐτὴ ψώρα τῆς ἀνθρωπότητος, ἐδέησε νὰ μὲ κάμῃ νὰ ὑποκύψω. Τότε σὰς θέλω, κύριοι, ἐκεῖ νὰ ἰδῇτε, κύριοι, ἐνα παιδί δώδεκα χρόνων, ριγμένο σὲ μιά ντουζίνα ἀδύνατα χέρια... Ὁρα σωστή, κύριοι, ἐπέρασεν, ὥρα σωστή ὅσο ν' ἀναθαρρήσω, ὅσο νὰ ξεφύγω... συγκινητικόν, κύριοι, συγκινητικόν!...

— Ὡ! ὦ! συγκινητικὸν βέβαια, βέβαια, ἐμουρμούρισαν γύρω οἱ ἀκροώμενοι, ἐνῶ οἱ περισσότεροὶ των ἔχασμῶντο φοβερὰ. Ἡ ὥρᾳ ὅψις τοῦ διηγηματογράφου ἐφαίνετο μειδιῶσα ἐλαφρῶς ὑπὸ τὴν λάμπιν τῆς λυχνίας, ἐνῶ ἡ μοιυδὶς τοῦ ἔτριζεν ἐπὶ τῶν γονάτων του. Παίρνει σημειώσεις ὁ ἀνθρωπος...

Ἐ! φαντάζεσαι ἀπ' ὅλ' αὐτὰ τί φοβερὰ πληξὶ ποῦ τὴν ἔχω εἰς αὐτὴν τὴν συναναστροφὴν, καὶ πόσον πετῶ ἀπὸ τὴν χαρὰν μου, ὅταν εὐρίσκωμαι μὲ τὰς φίλας μου εἰς τὴν θά-

λασσαν, ἢ ὅταν ἀναπνέω τὸν μαῖστον τῆς μεσημβρίας, ἐνῶ ἡ ἀναρριχωμένη κληματὶς εἰς τὸν ἐξώστην παίζει ἀνωθεν τῆς κεφαλῆς μὲ τὰ πλατέα πράσινα φύλλα τῆς, καὶ μὲ τὰς ἀώρους σταφυλὰς τῆς.

Μίαν ἡμέραν ἐκάμαμεν τὸν συνήθη περίπατόν μας εἰς τὸν δρόμον τοῦ Ἁγίου Κωνσταντίνου μὲ τὸν μπαμπᾶν οἱ δύο μὰς. Ἦμην πολὺ εὐθυμῇ. Ὅταν ἐφθάσαμεν εἰς τὸ πηγάδι ἐδίψασα, καὶ ἐσίμωσα πρὸς αὐτό. Τὸ πηγάδι τῆς πόλεως εἶνε εὐρὺ, περιτειχισμένον, ἐφ' οὗ κύπτει καὶ ὑδρεύεται ὁ κόσμος. Ἐκεῖνην τὴν στιγμὴν τρεῖς λυγερὰ ἀνεβοκατέβζαν τοὺς ἐκ λευκοσιδήρου σίκλους των χαμογελῶσαι. Μοῦ προσέφεραν τὸν σίκλον των, ἀθημονεύσαι κἄπως. Ἀλλ' ἐγὼ προὔτιμῃ νὰ ὑδρεύσω μόνη μου. Πρώτην φορὰν εἰς τὴν ζωὴν μου θὰ ἀπελάμβανα αὐτῆς τῆς ευχαριστήσεως. Ἐλαβὰ τὸν σίκλον εἰς τὰς χεῖρας, καὶ τὸν ἐβύθισα εἰς τὸ πηγάδι, τὸ σχοινίον ἐξέφευγε γοργόν, ταχύ. Σὲ βεβαιῶ εἶνε πολὺ ὠραῖον πρᾶγμα νὰ βγάῃ κανεὶς νερὸ ἀπὸνα πηγάδι.

Ἀνεσήκωσα τὸν πῖλόν μου ὅστις μ' ἐνσχλοῦσεν ἐκ τῶν κύψεών μου, καὶ παρετήρησα κάτω εἰς τὸ φρέαρ: δὲν εἶχα βυθίσῃ τὸν σίκλον ἀκόμη, καὶ ἐταλαντεύετο ἄνωθεν τοῦ ὕδατος. Ἦτο βαθύ, ἡ τετειχισμένη περιφέρειά του ἦτο κεκαλυμμένη ὑπὸ πρασίνου τάπητος κισσοῦ: ἡ ἐπιφάνειά του ἠπλοῦτο ἥρεμος, ἐρρυτιδωμένη ἀορίστως κἄπου, κἄπου. Εἶχεν ἄρκετον φῶς ἐκεῖ κάτω, ὥστε ν' ἀνταχλάται ἡ μορφή μου. Ὁραιότερον καθρέπτην δὲν ἠτένισα ποτε. Αἶφνης πάφ! τὸ σατῆλι ἐπλατάγισεν εἰς τὸ ὕδωρ καὶ ἐβυθίσθη αὐθωρεῖ. Τὸ ἐσήκωσα σύρουσα ρυθμικῶς τὸ σχοινίον. Ἦμην τρελλή! αἱ λυγερὰ ἔχαμογελοῦσαν, καὶ ὁ μπαμπᾶς ἐστέκετο εἰς τὸν δρόμον καὶ μ' ἐκύνταζε καπνίζων τὸ σιγάρον του. Ὅταν ἀνέβιδασα τὸν σίκλον εἰς τὰ χεῖλη τοῦ πηγαδιοῦ ἤμην κατακόκκινη, ζωηρά, εὐθυμοτάτη. Αἱ συχναὶ ἐκείναι κύψεις καὶ κινήσεις τῶν χειρῶν καὶ τοῦ σώματός μου μὲ εἶχαν δόσῃ μίαν κυκλοφορίαν εὐχάριστον εἰς τὸ αἷμά μου.

Ἐκυψα καὶ γελῶσα σχεδὸν ὥσάν τρελλή ἐπὶ αὐτοερώτα-τον ὕδωρ: ἐνα τριαντάφυλλο ποῦ εἶχα εἰς τὰ μαλλιά μου ἐμάδησε καὶ τὰ φύλλα του ἐσκορπίσθησαν μέσα εἰς τὸ νερὸ χαριτωμένα. Αἶφνης ἐκεῖ ποῦ ἔπινα, δύο παιδάκια ἀνέβησαν τρέχοντα εἰς τὸ περιτειχισμὰ τοῦ φρέατος φωνάζοντα δυνατὰ:

— Νερό!... νερό!...

Ἐγύρισα καὶ τὰ ἐκύνταξα. Ἦσαν χαριέστατα, ἀδελφὸς καὶ ἀδελφή. Τὸ ἡνόησα ἐκ πρώτης ὄψεως, τὸσον ὠμοειχὸν τὸ ἐν μὲ τὸ ἄλλο. Ἦσαν ντυμένα μὲ πένθιμα ἀπλὰ φορέματα, τὰ ὑποδηματάκια των ἦσαν κατεσκευασμένα ἐκ τοῦ δρόμου, καὶ ἀγκαλιὰ των γεμάτη ἀπὸ λουλουδία τοῦ ἀγροῦ. Θὰ εἶχαν κάμη μεγάλο δρόμο, καὶ ἐφώναζαν διψασμένα:

— Ὀλίγο νεράκι, καλὴ μου κυρία... ὀλίγο νεράκι...

Μὲ κατεμάχουσιν. Τὰ ἔδοσα νὰ πιούσιν, καὶ ἔπιον ἀσθμαίνοντα, μὲ πολλὴν εὐχαρίστησιν. Ὅταν ἀπέπιον, δὲν ἐκρατήθη ἀπὸ τὸν πειρασμόν καὶ τὰ ἐνηγκαλίσθη. Μ' ἐκυντούσαν κατόματα, καὶ τὰ μαῦρα ματάκια των ἐλαμπεκοπούσαν ἀπὸ χαρὰν καὶ εὐφροσύνην. Αἶφνης στρέφω τὰ βλέμματα, καὶ τί βλέπω...

Ἀπέναντί μου ἴστατο εἰς νέος, ὕψηλός, ὕψηλός, μὲ μαῦρα γένεια, μὲ μαῦρα μάτια, μὲ πολὺ εὐγενικὸ τέλος ὕψος: ὠμοί-αζε τὸσον πολὺ μὲ τὰ παιδάκια, ὥστε ἐπέισθη ὅτι ἦτο πατήρ των. Μ' ἐκυντούσε συμπαθητικῶς μὲ τὸ μελαγχολικὸν βλέμμα τοῦ ἐπιμόνως ἐταράχθην, σοῦ τὸ ὁμολογῶ, καὶ ἐκκίνησα περισσότερον. Διηυθέτησα τὸν πῖλόν μου, τὴν ἀταξίαν τῆς κόμης μου, καὶ ἐσφόγγισα τὰ χεῖλη μου, ποῦ ἔσταζαν νερὸ ἀκόμα. Τὰ παιδάκια ἔλαβον τὰς χεῖράς μου, καὶ πηδῶντα, κατήλθον μὲ τὸ περιτειχισμὰ. Ὁ ἄγνωστος νέος συνωμιλοῦσε μὲ τὸν μπαμπᾶ, τὸν ἐγνώρισεν εἰς τὸ καφενεῖον, καθὼς μοῦ εἶπεν ἀργότερα. Ἐπλησιάζαμεν καὶ ὁ μπαμπᾶς μ' ἐσύστησε.

[Ἐπεται συνέχεια].